

Posudek oponenta na disertační práci

Název práce: Efekt týmového koučování využívajícího sociomapování

Autorka: Mgr. Bc. Ivana Fabianová

Předkládáno v roce 2020 na Katedře psychologie FFUK

Oponent: PhDr. Eva Höschlová, Ph.D.

I. Stručná charakteristika práce

Cílem předložené práce bylo ověřit vliv týmového koučování s podporou sociomapování na týmové klima a týmový výkon. Teoretická část se logicky vzhledem k zaměření empirické části zabývá týmy, týmovými procesy, výkonem, koučováním a analýzou týmových dat. Empirická část je založena na terénním dlouhodobém výzkumu reálných týmů s opakovaným měřením, což je samo o sobě v českém prostředí poměrně vzácné.

II. Stručné celkové zhodnocení práce

Disertační práce patří svým rozsahem 239 stran bez přílohové části k těm nadstandardně rozsáhlým, většinu z toho (přes 150 stran) navíc pokrývá vlastní, velmi propracovaný výzkum autorky, teoretická část čítá přibližně 70 stran. Text se vyznačuje vysokou úrovní jak po formální, tak po stylistické stránce. Autorčin projev je velmi střídmý a informačně bohatý, svou logickou strukturou podporuje čtivost a přehlednost. Využitím více než 300 citovaných zdrojů převážně recenzní literatury a impaktovaných periodik se autorce podařilo v rámci teoretické části připravit velmi ucelený základ klíčových poznatků pro pochopení značně spletené teorie spojené s týmovými procesy, výstupy či týmovým koučováním. Předložená empirická studie se vyznačuje precizností a strukturovaností nutnou pro vědeckou práci. Autorka při ověřování sedmi hlavních hypotéz prokázala nejen schopnost práce s pokročilými statistickými metodami, ale také s vizualizací výsledků pomocí velmi vhodných grafických výstupů usnadňujících orientaci v poměrně komplexních relačních týmových datech. Za velký přínos práce považuji možnost srovnání výsledků studie použitím různých přístupů analýzy týmových dat. Díky tomu, že autorka použila pro analýzu dat jak jednodušší statistické postupy (založené na průměrování týmových dat a analýze jejich shody či rozptylu), tak sofistikovanější hierarchickou lineární analýzu (2-úrovňový i 3-úrovňový model), přeložené výsledky podnětně ilustrují výhody a limity těchto postupů.

III. Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

Jak už bylo uvedeno výše, práci považuji za velmi zdařilou po formální i obsahové stránce, text je srozumitelný, využívá logickou argumentaci. Vynikající je také práce se zdroji, jejich citováním, velmi mne oslovila část analýzy výzkumných dat a jejich reportování. V dalším textu se tedy budu přímo soustředit na několik jednotlivých připomínek k dílčím částem práce.

Mezi významné výsledky uvedené v abstraktu práce zahrnuje autorka pouze velmi zkrácené a zjednodušené tvrzení o rozdílech v engagementu a frekvenci komunikace. Při detailnějším pročitání celé práce ale zjistíme, že byl nalezen také významný rozdíl mezi experimentálními a kontrolními skupinami například ve vnímané míře s jakou členové svůj tým táhnou, ve vnímaném psychologickém bezpečí, vzájemné pomoci, rovnoměrnému rozdělení práce v týmu či v míře shody v řadě sledovaných parametrů, kterou lze chápat jako utváření přesnějších sdílených mentálních modelů o týmu jako celku. Domnívám se, že by bylo vhodné tyto výsledky uvést i do abstraktu práce, resp. nerozumím, proč byly vybrány pouze některé významné výsledky a jiné nikoli. Do abstraktu mohl být zahrnut celý poslední odstavec ze strany 193. Vzhledem k tomu, že v abstraktu zaznívá cíl ověřit také vliv na výkon týmu, bylo by zajímavé uvést také zjištění, že externí posuzovatelé výkonu jednotlivých týmů nebyli ve svých hodnoceních schopni dosáhnout uspokojivé shody.

Kapitola diskuse začíná velmi praktickým souhrnem zjištěných výsledků, nicméně doprovázeným velkým množstvím číselných dat. Vhodnější by bylo zařazení subkapitoly sumarizace výstupů analýz do kapitoly výsledky. Začátek diskuse by mohl být věnován odpovědím na stanovených 7 hlavních hypotéz, které se v průběhu práce z pozornosti měly tendenci vytrácet, návrat k nim by znamenal lepší uzavření studovaného problému a jasněji zformulovanou odpověď na vytyčený cíl výzkumu. Další strukturování diskuse považuji za velmi přínosné, ocenila bych ale daleko detailnější propojení zjištěných výsledků na jiné studie, zejména ze zahraničí, a také více snahy o interpretaci nalezených závěrů. Jsou zjištěné výsledky ve shodě s jinými studiemi efektivity týmového koučování, či nikoli?

Autorka ve své disertační práci využila dříve zmíněné třídění různých druhů analýz týmových dat, na základě kterých stanovila hypotézy a provedla jejich ověření. Nedostala se nicméně ke druhu analýzy týmových dat, který Chan (1998) nazývá jako „pattern emergence“ model, který by například mohla představovat síťová analýza dat (SNA). Vzhledem k samotnému více než uspokojivému rozsahu předloženého textu je samozřejmě logické, že v disertační práci už pro tento typ analýzy nezbylo místo, přesto by mne výstupy takovéto analýzy předložených dat velmi zajímaly, a doufám, že se k jejich vyhodnocení autorka dostane v rámci své další odborné práce. Docházelo například v nekoučovaných týmech k většímu štěpení do dílčích podskupin? Byla týmová práce méně decentralizovaná? Objevovali se v nekoučovaných týmech častěji izolovaní jedinci ve srovnání s těmi koučovými? Tento typ analýz by byl nesmírně zajímavý, obzvláště důležité místo bude mít při studování diskutované diverzity týmů.

Na výše uvedené body navazují následující otázky k obhajobě:

Jaký může existovat rozdíl mezi týmem studentů a týmem pracovním? Spatřujete v tom nějaký rozdíl? A pokud ano, jaký?

Do jaké míry a v jakém ohledu mohla mít na výsledky nutnost sloučení dat od týmů ze dvou různých kontextů a prostředí (experiment plus kvazi-experiment)?

Do jaké míry lze zjištěné rozdíly mezi týmy z kontrolní a experimentální skupiny přisoudit koučování, technice stanovování cílů a samotnému sociomapování?

Jak byste zjištěné výsledky zasadila do kontextu mezinárodního výzkumu týmů a týmového koučování?

Závěr:

Předložená disertační práce přináší celou řadu nových a logicky uspořádaných poznatků z oblasti psychologie týmové spolupráce a týmového koučování a dále pak zajímavá, statisticky a metodologicky propracovaná zjištění založená na toliko vzácném longitudinálním terénním výzkumu reálných týmů, a proto ji jednoznačně doporučuji k obhajobě.

Předloženou disertační práci předběžně klasifikuji jako prospěla.

V Praze 28. srpna 2020

PhDr. Eva Höschlová, Ph.D.